

คำถามพร้อมธงคำตอบ

การสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ 78 ปีการศึกษา 2568

วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายล้มละลาย

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

วันอาทิตย์ที่ 29 มีนาคม 2569

ข้อ 1. กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จำเลยชัชรยยนต์โดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้รถยนต์เสียหายพังเข้าชนอาคารสำนักงานของโจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้ใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วเห็นว่า โจทก์มีได้แนบหนังสือรับรองการเป็นนิติบุคคลมาท้ายคำฟ้อง ทั้งคู่ฟ้องมีนายเอกทนายความลงลายมือชื่อในคำฟ้อง ผู้เรียงและผู้พิมพ์ แต่นายเอกมิได้ยื่นใบแต่งตั้งทนายความไว้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง

(ข) โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 ลูกจ้างของจำเลยที่ 2 ชัชรยยนต์ในทุกในทางการที่จ้างด้วยความประมาทเลินเล่อเจียวชนรถยนต์ของโจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 400,000 บาท จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดีขอให้ยกฟ้อง ต่อมาโจทก์ทราบข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ 1 ไม่ใช่ลูกจ้างของจำเลยที่ 2 แต่เป็นลูกจ้างของบริษัทเอ จำกัด จึงยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ 2 พร้อมกับยื่นคำร้องขอให้เรียกบริษัทเอ จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วม อ้างว่าบริษัทเอ จำกัด เป็นนายจ้างของจำเลยที่ 1 จะต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดซึ่งจำเลยที่ 1 กระทำไปในทางการที่จ้าง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง ให้จำหน่ายคดีจำเลยที่ 2 ออกจากสารบบความ แต่ให้ยกคำร้องขอให้เรียกบริษัทเอ จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วม ให้อรรถคดีว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องตาม (ก) และยกคำร้องตาม (ข) ชอบหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) หนังสือรับรองการเป็นนิติบุคคลนั้น ไม่มีกฎหมายใดบังคับว่าโจทก์ต้องแนบหนังสือรับรองการเป็นนิติบุคคลมาท้ายคำฟ้อง จึงมิใช่เอกสารตามที่กฎหมายต้องการที่ต้องแนบมาท้ายคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 วรรคสอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 6616/2560) ส่วนกรณีที่โจทก์มีนายเอกทนายความเป็นผู้ลงลายมือชื่อในคำฟ้อง ผู้เรียงและผู้พิมพ์ โดยนายเอกมิได้ยื่นใบแต่งตั้งทนายความอันเป็นการไม่แนบเอกสารตามที่กฎหมายต้องการไว้ ศาลชั้นต้นชอบที่จะสั่งแก้ไขเสียให้ถูกต้องโดยมีคำสั่งให้นายเอกยื่นใบแต่งตั้งทนายความเข้ามาให้ถูกต้องเสียก่อนตามมาตรา 18 วรรคสอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 7175/2543) มิใช่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเสียทีเดียว คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องจึงไม่ชอบ

(ข) โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ผู้กระทำความผิดให้รับผิดชอบเนื่องจากเป็นฝ่ายชัชรยยนต์โดยประมาทเลินเล่อเจียวชนรถยนต์ของโจทก์ได้รับความเสียหาย และฟ้องจำเลยที่ 2 ให้ร่วมรับผิดชอบในฐานะนายจ้าง ซึ่งต่อมาโจทก์ทราบข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ 1 ไม่ใช่ลูกจ้างของจำเลยที่ 2 แต่เป็นลูกจ้างของบริษัทเอ จำกัด จึงยื่นคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ 2 พร้อมกับยื่นคำร้องขอให้เรียกบริษัทเอ จำกัด เข้ามาเป็นจำเลยร่วม เมื่อโจทก์แสดงเหตุที่จะเรียกบริษัทเอ จำกัด ซึ่งเป็นนายจ้างของจำเลยที่ 1 ผู้ชัชรยยนต์ในทุกในทางการที่จ้างไปก่อนเหตุเข้ามาในคดีเพื่อการใช้สิทธิเรียกค่าเสียหายโดยให้ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ด้วยเหตุดังกล่าว โจทก์จึงชอบที่จะขอให้หมายเรียกบริษัทเอ จำกัด นายจ้างที่แท้จริงของจำเลยที่ 1 เข้ามาเป็นจำเลยร่วมในคดีนี้ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (3) (คำพิพากษาฎีกาที่ 69/2566) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องจึงไม่ชอบ

ข้อ 2. โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาทจากโจทก์ จำเลยผิดสัญญาไม่ชำระค่าเช่าตามกำหนดเวลา จำเลยค้างชำระค่าเช่ารวม 500,000 บาท โจทก์จึงบอกเลิกสัญญา ขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาท และให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างชำระ 500,000 บาท แก่โจทก์ จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ได้ผิดสัญญา ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์กับจำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันว่า จำเลยยอมชำระค่าเช่าที่ค้างชำระให้โจทก์ตามฟ้องโดยยอมผ่อนชำระเป็น 5 งวด โจทก์และจำเลยไม่ติดใจเรียกร้องใด ๆ กันอีก ศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอม คดีถึงที่สุด ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยเพิ่มเติมข้อความว่า จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยของค่าเช่าที่ค้างชำระร้อยละ 3 ต่อปี นับถัดจากวันที่ยอมเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยไม่คัดค้าน ศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขสัญญาประนีประนอมยอมความ หลังจากนั้นจำเลยไม่ได้ชำระหนี้ให้โจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ โจทก์จึงขอให้บังคับคดีเรื่องค่าเช่าที่ค้างชำระตามที่ระบุในสัญญาประนีประนอมยอมความ พร้อมกับฟ้องจำเลยอีกคดีหนึ่งเป็นคดีหลัง ขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาท โดยอ้างเหตุผลเช่นเดียวกันกับคดีก่อน

- ให้วินิจฉัยว่า (ก) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขสัญญาประนีประนอมยอมความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
(ข) โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีหลังหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) สัญญาประนีประนอมยอมความที่โจทก์กับจำเลยกระทำกันในศาล และศาลพิพากษาตามยอมแล้ว ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาศาลชั้นต้น ย่อมจะมีการแก้ไขข้อผิดพลาดได้ต่อเมื่อเป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 143 วรรคหนึ่ง ข้อความที่โจทก์ขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความว่า จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยของค่าเช่าที่ค้างชำระร้อยละ 3 ต่อปี นับถัดจากวันที่ยอมเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์นั้น เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบให้แก่จำเลยต้องรับผิดชอบในส่วนดอกเบี้ย จึงไม่ใช่ข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยอื่น ๆ แม้จำเลยจะไม่คัดค้านโจทก์ก็ไม่อาจขอแก้ไขได้ ดังนั้น คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้โจทก์แก้ไขสัญญาประนีประนอมยอมความจึงชอบด้วยกฎหมาย (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1771/2547)

(ข) การตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและศาลพิพากษาตามยอม แม้ไม่ได้ตกลงกันทุกประเด็นที่ฟ้องก็ตาม ก็ถือได้ว่าการตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีแล้ว คำพิพากษาศาลชั้นต้นย่อมผูกพันคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง ข้อความในสัญญาประนีประนอมยอมความที่ระบุว่า โจทก์และจำเลยไม่ติดใจเรียกร้องใด ๆ กันอีก ย่อมหมายความว่าความรวมถึงการไม่ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทด้วย การที่โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยเป็นคดีหลังโดยอ้างเหตุผลเช่นเดียวกันกับคดีก่อน จึงเป็นการรื้อฟื้นฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน เมื่อคดีก่อนถึงที่สุดแล้ว ย่อมเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามมาตรา 148 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีหลัง (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4163/2564)

ข้อ 3. โจทก์ฟ้องว่า นายแดงทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์โดยมีจำเลยเป็นผู้ทำสัญญาค้ำประกัน ต่อมานายแดงลูกหนี้ชั้นต้นผิดนัดและขนย้ายทรัพย์สินหนีไปอยู่ต่างประเทศ โจทก์ยังไม่ได้รับชำระหนี้ จึงขอให้ศาลบังคับจำเลยในฐานะผู้ค้ำประกันชำระหนี้เงินกู้แทนลูกหนี้ชั้นต้นดังกล่าว จำเลยให้การต่อสู้คดีว่า ก่อนที่โจทก์จะมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ โจทก์มิได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ชั้นต้นผิดนัด เป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 686 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง และฟ้องแย้งว่า โจทก์เป็นลูกหนี้ค้ำประกันเงินค่าสินค้าที่ซื้อไปจากจำเลย ซึ่งจำเลยได้แสดงเจตนาหักกลบลบหนี้กับโจทก์แล้ว ยังเหลือหนี้ส่วนต่างที่โจทก์จะต้องชำระให้แก่จำเลย จึงขอศาลยกฟ้องโจทก์และพิพากษาให้โจทก์รับผิดชอบหนี้ส่วนต่าง ศาลสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้ง ก่อนถึงวันนัดชี้สองสถาน โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้องว่า หลังจากโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้แล้วโจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยในฐานะผู้ค้ำประกันเพื่อให้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ชั้นต้นที่ผิดนัด ซึ่งจำเลยได้รับหนังสือบอกกล่าวโดยชอบแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า (ก) ศาลจะส่งอนุญาตให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องดังกล่าวได้หรือไม่

(ข) หากข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์มิได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยก่อนฟ้อง จำเลยมีอำนาจฟ้องแย้งหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) การขอแก้ไขคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 179 นั้น ต้องเป็นการขอแก้ไขข้อหา ข้ออ้าง หรือข้อแย้ง อันกล่าวไว้ในคำฟ้องที่เสนอต่อศาลแต่แรกอันเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว แต่แก้ไขให้เกิดความถูกต้องชัดเจนและได้สาระสำคัญครบถ้วน หากใช่เป็นการแก้ไขเพื่อให้คำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาแต่ต้นกลายเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายในภายหลังไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4181/2533) การที่โจทก์ฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกัน แต่โจทก์มิได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ชั้นต้นผิดนัด โจทก์ย่อมไม่มีอำนาจฟ้อง คำฟ้องโจทก์จึงเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาแต่ต้น แม้โจทก์จะขอแก้ไขคำฟ้องว่า หลังยื่นฟ้องโจทก์ได้มีหนังสือบอกกล่าวให้แก่จำเลย ผู้ค้ำประกันโดยชอบแล้วก็ตามทำให้คำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาแต่ต้นกลายเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายในภายหลังไม่ ศาลต้องพิพากษายกฟ้องเนื่องจากโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ทำให้คำฟ้องเดิมไม่มีตั้งแต่ต้น ศาลจึงไม่อาจอนุญาตให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1760/2568)

(ข) หากข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โจทก์มิได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยก่อนฟ้อง ส่งผลให้ศาลต้องพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่มีการฟ้องเดิมและตัวโจทก์เดิมตั้งแต่ต้นย่อมทำให้จำเลยไม่มีอำนาจฟ้องแย้ง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1760/2568)

ข้อ 4. โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 ระหว่างจำเลยทั้งสองที่กระทำการฉ้อฉลโจทก์ จำเลยที่ 1 ยื่นคำให้การขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโดยให้โจทก์นำพยานเข้าสืบก่อน เมื่อถึงวันนัด โจทก์และจำเลยที่ 1 มาศาล ส่วนจำเลยที่ 2 ไม่มา ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว ให้เลื่อนไปนัดสืบพยานจำเลยที่ 1 เมื่อถึงวันนัดสืบพยาน โจทก์มาศาล จำเลยทั้งสองไม่มา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยที่ 1 ไม่มาศาล ถือว่าไม่มีพยานมาสืบ พยานจำเลยที่ 1 คดีเสร็จการพิจารณา ให้รอฟังคำพิพากษา ก่อนศาลชั้นต้นอ่านรายงานกระบวนการพิจารณา จำเลยที่ 2 มาศาล และยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การโดยอ้างว่าไม่ได้ตั้งใจขาดนัดและประสงค์จะต่อสู้คดี ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งยกคำร้อง แล้วพิพากษาให้โจทก์ชนะคดี ต่อมาจำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่ อ้างว่าไม่ตั้งใจขาดนัดพิจารณา ให้วินิจฉัยว่า (ก) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ 2 ชอบหรือไม่ (ข) จำเลยที่ 1 จะยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่โดยอ้างว่าไม่ตั้งใจขาดนัดพิจารณาได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) จำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การ หากจำเลยที่ 2 ประสงค์จะขออนุญาตยื่นคำให้การ ต้องมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีและแจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 199 วรรคหนึ่ง จำเลยที่ 2 มาศาลในวันนัดสืบพยานจำเลยที่ 1 แม้จะเป็นเวลาภายหลังจากที่คดีเสร็จการพิจารณาแล้ว แต่เป็นเวลาก่อนศาลอ่านรายงานกระบวนการพิจารณาและศาลยังไม่มีคำพิพากษา จึงยังเป็นเวลาก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี เมื่อจำเลยที่ 2 ยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การโดยอ้างว่าไม่ได้ตั้งใจขาดนัดและประสงค์จะต่อสู้คดี ถือว่าจำเลยที่ 2 ยื่นคำร้องภายในกำหนดระยะเวลาแล้ว ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาหรือได้ส่วนคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ 2 ก่อนว่าการขาดนัดยื่นคำให้การเป็นไปโดยจงใจ หรือมีเหตุอันสมควรหรือไม่ การที่ศาลชั้นต้นเพียงแต่ตรวจคำร้องแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การ จึงไม่ชอบด้วย มาตรา 199 วรรคหนึ่ง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 2685/2537)

(ข) การขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 200 ต้องเป็นกรณีที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันสืบพยาน อันได้แก่วันที่ศาลเริ่มต้นทำการสืบพยานเป็นวันแรกในคดีนั้น ไม่ว่าจะเป็นพยานฝ่ายใด เมื่อจำเลยที่ 1 มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ และได้มีการสืบพยานโจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายนำพยานเข้าสืบก่อนเสร็จสิ้นแล้ว จึงถือว่าจำเลยที่ 1 ได้มาศาลในวันเริ่มต้นทำการสืบพยานครั้งแรกแล้ว การที่จำเลยที่ 1 ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานจำเลยที่ 1 จึงไม่ถือว่าจำเลยที่ 1 ขาดนัดพิจารณา อันจะถือได้ว่ามีเหตุขอพิจารณาคดีใหม่ได้ จำเลยที่ 1 จึงไม่อาจยื่นคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่โดยอ้างว่าไม่ตั้งใจขาดนัดพิจารณาได้ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 1338/2534)

ข้อ 5. โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 ให้ร่วมกันชำระเงินกู้จำนวน 500,000 บาท จำเลยที่ 1 ให้การว่า ไม่ได้ร่วมกับจำเลยที่ 2 กู้เงินโจทก์ ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ จำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การ เมื่อพิจารณาคดีเสร็จแล้วศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ตามฟ้องและให้ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ จำเลยที่ 1 อุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังมา คดีขาดอายุความแล้ว ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำเลยที่ 1 นำค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์มาชำระภายใน 15 วัน จึงจะพิจารณาสั่งอุทธรณ์ จำเลยที่ 1 อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้น ส่วนจำเลยที่ 2 ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่อ้างว่า มิได้แจ้งใจขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำร้อง อ้างว่าคำร้องมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ยกคำร้อง จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ขอให้รับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า จำเลยที่ 2 มิได้นำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ จึงไม่รับอุทธรณ์

ให้วินิจฉัยว่า (ก) อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยที่ 1 ขอบที่จะรับไว้พิจารณาหรือไม่

(ข) คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ขอบหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 229 การยื่นอุทธรณ์ จำเลยที่ 1 ต้องนำเงินค่าธรรมเนียม ซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ การที่จำเลยที่ 1 ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ได้ทันที แต่เมื่อศาลชั้นต้นเปิดโอกาสให้จำเลยที่ 1 นำเงิน ค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์มาวางศาลให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งก่อนที่ศาลชั้นต้นจะพิจารณาสั่งอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 อันเป็นกระบวนการพิจารณาชั้นตรวจคำฟ้องอุทธรณ์ตามมาตรา 232 ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลชั้นต้นโดยเฉพาะและคำสั่ง เช่นนี้มิใช่คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ จำเลยที่ 1 จึงยังไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 จึงไม่ขอบที่จะรับไว้พิจารณา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1125/2555 และ 132/2549)

(ข) การนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 229 นั้น ใช้เฉพาะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีของศาลชั้นต้นตลอดจนการอุทธรณ์ คำสั่งอื่น ๆ ของศาลชั้นต้นที่มีผลกระทบต่อคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีของศาลชั้นต้นเท่านั้น การที่จำเลยที่ 2 อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องของจำเลยที่ 2 โดยขอให้ศาลอุทธรณ์รับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยที่ 2 ไว้พิจารณาต่อไป ซึ่งหากศาลอุทธรณ์เห็นชอบด้วยตามข้ออุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ศาลอุทธรณ์ก็จะพิจารณาคำสั่งของ ศาลชั้นต้นและให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยที่ 2 ไว้พิจารณาและมีคำสั่งต่อไปตามรูปคดีเท่านั้น อุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ในชั้นนี้ไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 2 ไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียม ซึ่งจะต้องใช้แทนโจทก์ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามมาตรา 229 คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ ของจำเลยที่ 2 จึงไม่ขอบ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 756/2550 และ 4921/2550)

ข้อ 6. นายมีฟ้องนายจนขอให้ชำระค่าจ้างสร้างบ้านเป็นเงิน 500,000 บาท นายจนให้การว่า นายมีสร้างบ้านไม่ตรงตามแบบ และบ้านที่สร้างทรุดตัวลง ต้องจ้างช่างอื่นมาซ่อมและก่อสร้างต่อเป็นเงิน 700,000 บาท ขอให้ยกฟ้อง และฟ้องแย้งขอให้นายมี ชำระค่าเสียหาย 700,000 บาท นายมีให้การต่อสู้คดี ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น

(ก) นายมียื่นคำร้องขอให้ยึดที่ดินของนายจน 1 แปลง เป็นการชั่วคราวก่อนพิพากษาโดยให้มีคำสั่งอย่างฉุกเฉินด้วย ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วเห็นว่า คำร้องเป็นความจริงจึงมีคำสั่งตามคำขอของนายมี นายจนยื่นคำร้องโดยพลันขอให้ยกเลิกคำสั่ง ฉุกเฉินดังกล่าว ศาลชั้นต้นนัดไต่สวนในอีก 8 วันถัดไป เมื่อไต่สวนแล้วก็มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งฉุกเฉินที่สั่งไว้ นายมีอุทธรณ์คำสั่งของ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยืนตามคำสั่งดังกล่าว

(ข) นายจนยื่นคำร้องขอให้ยึดที่ดิน 1 แปลง ของนายมีไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาเป็นกรณีฉุกเฉินเช่นกัน ศาลชั้นต้น นัดไต่สวนในอีก 8 วันถัดไปโดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นายมีทราบ เมื่อไต่สวนแล้วศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำขอของนายจน นายจน อุทธรณ์

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์กรณีนายมีตาม (ก) ชอบหรือไม่ และกรณีคำร้องของนายจนตาม (ข) นายจนจะ อุทธรณ์คำสั่งได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) คำสั่งที่ให้ยกเลิกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในเหตุฉุกเฉินนั้นเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 267 วรรคสอง แม้ศาลชั้นต้นจะได้พิจารณาคำขอยกเลิกของนายจนทันทีหรือเป็นการด่วน โดยนัดไต่สวน อีก 8 วันถัดไป อันเป็นการไต่สวนอย่างวิธีธรรมดา เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวอย่างฉุกเฉิน คำสั่งนั้นก็เป็นที่สุดตามมาตรา 267 วรรคสอง นายมีจะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยืนตามคำสั่ง ยกเลิกของศาลชั้นต้นนั้นจึงไม่ชอบ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 3529/2539)

(ข) ส่วนกรณีนายจน การที่ศาลชั้นต้นมีได้ไต่สวนคำร้องของนายจนที่ขอยึดที่ดินของนายมีอย่างฉุกเฉินทันทีโดยไต่สวน หลังจากยื่นคำร้องถึง 8 วัน และให้ส่งสำเนาคำร้องให้นายมีทราบด้วย จึงไม่ใช่การพิจารณาเป็นการด่วนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 267 วรรคหนึ่ง แต่เป็นการไต่สวนคำร้องของนายจนโดยวิธีธรรมดา (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 4554/2536) เมื่อศาลชั้นต้นยกคำร้องของนายจน คำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นที่สุดตามบทบัญญัติดังกล่าว นายจนจึงอุทธรณ์ คำสั่งของศาลชั้นต้นได้

ข้อ 7. นายขาวเป็นเจ้าของที่ดินตามคำพิพากษาของนายดำ 2,000,000 บาท และนายดำเป็นลูกหนี้จำนองจำนอง 2,000,000 บาท นายดำมีทรัพย์สินคือที่ดินสองแปลง ราคาแปลงละ 3,000,000 บาท ชั้นบังคับคดี นายขาวนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินแปลงที่หนึ่ง ซึ่งถูกกรมสรรพากรเจ้าหน้าภาษีอากรค้างยึดไว้แล้วซ้ำ และขายทอดตลาดได้เงินสุทธิ 3,000,000 บาท ปรากฏว่า

(ก) หลังจากขายทอดตลาดได้สิบวัน กรมสรรพากรยื่นคำร้องขอเฉลี่ยเงินที่ได้จากการขายทอดตลาด นายขาวคัดค้านว่า กรมสรรพากรไม่มีสิทธิขอเฉลี่ยเพราะกรมสรรพากรสามารถยึดที่ดินแปลงที่สองออกขายทอดตลาดชำระหนี้ภาษีอากรค้างได้โดยสิ้นเชิง ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ว มีคำสั่งอนุญาตให้กรมสรรพากรได้รับเฉลี่ยเงินจำนวน 1,500,000 บาท

(ข) ต่อมาได้มีนายแดงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา 3,000,000 บาท ของนายดำอีกคดีหนึ่งนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินแปลงที่สองออกขายทอดตลาดได้เงินสุทธิ 3,000,000 บาท หลังจากนั้นหนึ่งเดือน กรมสรรพากรซึ่งยังมีได้รับชำระหนี้ภาษีอากรค้างที่เหลือ 500,000 บาท ยื่นคำร้องขอเฉลี่ย นายแดงคัดค้านว่า กรมสรรพากรได้ใช้สิทธิขอเฉลี่ยเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินแปลงที่หนึ่งแล้ว จึงไม่มีสิทธิขอเฉลี่ยซ้ำ และยื่นพันระยะเวลาตามกฎหมาย ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ว มีคำสั่งยกคำร้องขอเฉลี่ยของกรมสรรพากร

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นตาม (ก) และ (ข) ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 326 วรรคสอง บัญญัติห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นซึ่งรวมทั้งเจ้าหนี้ตามกฎหมายพิเศษเข้าเฉลี่ยเงินที่ได้จากการบังคับคดีขายทอดตลาด หากลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมีทรัพย์สินอื่นให้บังคับชำระหนี้ได้โดยสิ้นเชิงก็ตาม แต่เมื่อกรมสรรพากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าภาษีอากรค้างได้ใช้สิทธิยึดที่ดินแปลงที่หนึ่งไว้ก่อนและถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดซ้ำ กรณีจึงต้องด้วยข้อยกเว้นตามมาตรา 326 วรรคสาม ที่ให้กรมสรรพากรมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้โดยไม่อยู่ในบังคับมาตรา 326 วรรคสอง คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้กรมสรรพากรเข้าเฉลี่ยจึงชอบด้วยกฎหมาย

(ข) การใช้สิทธิขอเข้าเฉลี่ยเงินที่ได้จากการบังคับคดีขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จะต้องยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการขายทอดตลาดได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 326 วรรคสี่ ดังนั้น แม้การขอเฉลี่ยเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินแปลงที่สองมิได้เป็นการขอเฉลี่ยซ้ำก็ตาม แต่เมื่อกรมสรรพากรยื่นคำร้องขอเฉลี่ยพ้นสิบห้าวันนับแต่วันขายทอดตลาด จึงฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 326 วรรคสี่ ดังกล่าว คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอเฉลี่ยของกรมสรรพากรจึงชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ 8. นายคำฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายแดงต่อศาลแพ่งเพื่อบังคับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 117 อันเป็นหลักประกันซึ่งนายแดงจำนองไว้แก่นายดำก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ได้เด็ดขาด ศาลแพ่งตรวจคำฟ้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังยุติว่า นายแดงถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ได้เด็ดขาดก่อนที่นายดำจะฟ้องคดีนี้ อำนาจจัดการทรัพย์สินของนายแดงจึงตกแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อนายดำเป็นผู้รับจำนองที่ดินดังกล่าวของนายแดง นายดำจึงมีฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 95 ย่อมมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าในคดีล้มละลายนายดำขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์บังคับจำนองนำที่ดินดังกล่าวออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่นายดำ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอันใดเป็นการโต้แย้งสิทธิของนายดำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 นายดำจึงไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกฟ้อง คำพิพากษานี้เป็นอันให้เป็นปัด

ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษายกฟ้องของศาลแพ่งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

แม้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายแดงได้เด็ดขาดก่อนที่นายดำจะฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายแดงเป็นคดีนี้ แต่คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ได้เด็ดขาดไม่กระทบถึงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันในการบังคับแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 110 วรรคสาม เมื่อนายดำมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของนายแดงในทางจำนอง นายดำจึงเป็นเจ้าหนี้มีประกันของนายแดงตามมาตรา 6 ย่อมมีสิทธิเลือกที่จะยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายหรือไม่ก็ได้หากนายดำไม่ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเพราะเห็นว่าหลักประกันที่มีอยู่นั้นคุ้มกับจำนวนหนี้ นายดำก็ยังคงครองสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันอยู่ต่อไป เมื่อไม่ปรากฏว่านายดำได้ขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย นายดำย่อมมีสิทธินำหนี้ที่นายแดงมีต่อนายดำมาฟ้องบังคับจำนองในคดีแพ่งได้เอง โดยไม่ต้องขอบังคับบุริมสิทธิตามมาตรา 95 ก่อนไม่ เมื่อทรัพย์สินจำนองเป็นทรัพย์สินที่นายแดงมีมาก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์ได้เด็ดขาด ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นทรัพย์สินของนายแดงในคดีล้มละลายอยู่ในอำนาจจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 22 การที่นายคำฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายแดงเพื่อบังคับจำนองที่ดินของนายแดง นายดำจึงมีอำนาจฟ้อง (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2647/2566)

ดังนั้น คำพิพากษายกฟ้องของศาลแพ่งจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ 9. บริษัทบี จำกัด ลูกหนี้ กู้ยืมเงินจากนายหนึ่ง จำนวน 10,000,000 บาท โดยมีนายสองเป็นผู้ค้ำประกัน บริษัทบี จำกัด ได้รับเงินที่กู้ยืมครบถ้วนแล้ว ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัทบี จำกัด และตั้งนายซาญเป็นผู้ทำแผน นายหนึ่งและนายสองไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ แผนฟื้นฟูกิจการกำหนดชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ร้อยละ 70 ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติยอมรับแผนและศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน หลังจากนั้นผู้บริหารแผนชำระหนี้ครบถ้วน ตามแผน ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ต่อมานายหนึ่งมายื่นฟ้องบริษัทบี จำกัด และนายสองให้รับผิดชอบชำระหนี้ ตามสัญญากู้ยืมและสัญญาค้ำประกันตามลำดับ บริษัทบี จำกัด และนายสอง ให้การต่อสู้ว่า เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ ฟื้นฟูกิจการของบริษัทบี จำกัด และตั้งผู้ทำแผนแล้ว นายหนึ่งไม่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ทำให้หนี้เป็นอันระงับ และนายสองซึ่งเป็น ผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นความรับผิด นายหนึ่งจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องหนี้ตามสัญญากู้ยืมและค้ำประกันอีก ขอให้ยกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของบริษัทบี จำกัด และนายสองฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

บริษัทบี จำกัด กู้ยืมเงินนายหนึ่งจำนวน 10,000,000 บาท และได้รับเงินที่กู้ยืมครบถ้วนแล้ว ถือว่าหนี้กู้ยืมดังกล่าว มูลแห่งหนี้ได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ จึงเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และตั้งผู้ทำแผน นายหนึ่งมิได้ยื่น คำขอรับชำระหนี้ ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/61 และในคดีฟื้นฟูกิจการดังกล่าวแผนฟื้นฟูกิจการมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นตามมาตรา 90/61 (1) หรือ 90/61 (2) นายหนึ่งจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทบี จำกัด ชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมอีก ข้อต่อสู้ของบริษัทบี จำกัด ฟังขึ้น

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/60 วรรคสอง คำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลผู้เป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน การที่ศาลมีคำสั่งให้ ฟื้นฟูกิจการของบริษัทบี จำกัด และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนนั้น ย่อมไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของนายสองผู้ค้ำประกัน ทั้งการที่นายหนึ่งเจ้าหนี้มิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการมิได้เป็นเหตุให้หนี้เป็นอันระงับ จึงไม่ทำให้นายสองผู้ค้ำประกัน หลุดพ้นความรับผิด กรณีไม่อาจปรับบทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 698 ได้ นายหนึ่งจึงมีสิทธิเรียกร้อง ให้นายสองผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้ ข้อต่อสู้ของนายสองฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8328/2550 และ 11358/2556)

ข้อ 10. พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรสาครเป็นโจทก์ฟ้องนายหม่องกับนายวิน คนงานชาวเมียนมาซึ่งระบุในฟ้องว่าอายุ 18 ปีเศษ กับ 19 ปี ตามลำดับ ที่ทั้งสองร่วมกันใช้ไม้ท่อนตีรถจักรยานยนต์ของนายตีคนขับรถส่งของชาวไทยเสียหาย และรุมชกต่อยนายตีจนได้รับบาดเจ็บ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 (ระหว่างโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) , 358 (ระหว่างโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) , 83, 91 นายหม่องและนายวินให้การรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดตามฟ้อง

(ก) นายขวัญผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาครซึ่งทำหน้าที่เวรรับฟ้องในวันนั้นพิจารณาแล้วพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองฐานร่วมกันทำร้ายร่างกาย จำคุกคนละ 6 เดือน ฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์ จำคุกคนละ 1 ปี จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพลดโทษให้คนละกึ่งหนึ่ง คงจำคุกฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายคนละ 3 เดือน จำคุกฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์คนละ 6 เดือน รวมจำคุกคนละ 9 เดือน

(ข) เฉพาะนายหม่องอุทธรณ์ว่า ขณะเกิดเหตุตนมีอายุ 17 ปี 10 เดือน ขอให้คำพิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาครในส่วนของตนเพื่อให้โจทก์ไปฟ้องนายหม่องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาครต่อไป ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามอุทธรณ์ของนายหม่อง พิจารณาคำพิพากษาศาลชั้นต้นส่วนที่เกี่ยวกับนายหม่องเพื่อให้โจทก์ไปฟ้องนายหม่องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาครตามอุทธรณ์ของนายหม่อง

ให้วินิจฉัยว่า การพิจารณาพิพากษาคดีในข้อ (ก) ขอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่ และคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7 ในข้อ (ข) ขอบด้วยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 หรือไม่

องค์การตอบ

(ก) การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาในศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 25 (5) บัญญัติให้ผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หมายถึงไม่เกินอัตราโทษในแต่ละกระทงความผิด และที่บัญญัติว่าศาลจะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดแล้วไม่ได้ ก็หมายถึงโทษสุดท้ายหลังการเพิ่มโทษหรือลดโทษแล้วในแต่ละกระทงความผิด โดยไม่คำนึงว่าเมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วจะปรากฏโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือไม่ เมื่ออัตราโทษตามฟ้องแต่ละกระทงไม่เกินอัตราโทษตามมาตรา 25 (5) ดังกล่าว นายขวัญผู้พิพากษาคณะเดียวจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและการลงโทษจำคุกแม้รวม 2 กระทง จะจำคุกจำเลยทั้งสองเกิน 6 เดือน ก็ตาม แต่ในแต่ละกระทงก็จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ซึ่งนายขวัญผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจกระทำได้ ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาคดีในข้อ (ก) จึงขอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 647/2567)

(ข) ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงเรื่องอายุของบุคคลที่เกี่ยวข้องผิดไป ซึ่งถ้าปรากฏแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลที่รับคดีไว้ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 14 บัญญัติว่า ข้อบกพร่องเช่นว่านั้นไม่ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีที่ดำเนินไปแล้วเสียไป แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างพิจารณาไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป เมื่อข้อเท็จจริงเรื่องอายุของนายหม่องที่ผิดไปปรากฏในชั้นพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค 7 ศาลอุทธรณ์ภาค 7 ต้องโอนคดีไปให้ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิจารณาพิพากษาต่อไป ไม่ใช่อยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้น คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 7 จึงไม่ขอบด้วยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4578/2539 และ 5307/2554)